

รายงานสรุปภาพโดยรวม
โครงการพัฒนาบุคลากรด้านประชาคมอาเซียน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
หลักสูตร การสร้างความรู้ความเข้าใจ ทักษะ สมรรถนะ
ในด้านการทูตรัฐสภา (ASEAN Parliamentary Diplomacy) และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ให้แก่ข้าราชการรัฐสภาสามัญ
ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

ที่มา

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยสำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้เตรียมความพร้อมให้ข้าราชการรัฐสภาสามัญ ความรู้ สมรรถนะและทัศนคติที่ดีมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ ถึง ปี ๒๕๖๐ ซึ่งได้มี ๑) หลักสูตรการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ สมรรถนะด้านประชาคมอาเซียนแก่บุคลากรในการมีทัศนคติเชิงบวกในระดับสากล การเพิ่มพลังความคิดเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน การนำเสนอ และเจรจาต่อรองเพื่อผลสัมฤทธิ์ ๒) หลักสูตรการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ สมรรถนะแก่บุคลากรในด้านกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ครอบคลุมเสาหลักประชาคมอาเซียน ได้แก่ เสาหลักด้านการเมืองและความมั่นคง เสาหลักเศรษฐกิจ และเสาหลักสังคมและวัฒนธรรม และประเด็นของภูมิภาค (Regional issues)

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ร่วมมือกับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดทำหลักสูตรการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ข้าราชการรัฐสภาสามัญทักษะ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสนับสนุนการทำงานด้านประชาคมอาเซียนและด้านต่างประเทศในบริบทนิติบัญญัติ และยกระดับองค์ความรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการทูตรัฐสภา (ASEAN Parliamentary Diplomacy) เพื่อให้เกิดผลของความร่วมมือหรือลดความขัดแย้งระหว่างประเทศต่างๆในโลก การศึกษาหลักปฏิบัติและการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางนโยบายระหว่างประเทศ ซึ่งครอบคลุมทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชีวิตองค์กรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ ในการพัฒนาบุคลากรด้านประชาคมอาเซียนของรัฐสภา สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการรัฐสภา ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕) และแผนปฏิบัติการของสำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาความรู้ ทักษะของข้าราชการรัฐสภาสามัญให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานด้านประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพมนุษย์และการผลักดันให้สถาบันนิติบัญญัติมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

ในการดำเนินการโครงการดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้าราชการรัฐสภาสามัญมีบทบาทสำคัญในการรองรับการทำงานด้านกระบวนการนิติบัญญัติของรัฐสภาในบริบทของความเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ ข้าราชการรัฐสภาสามัญในสายงานหลักด้านกระบวนการนิติบัญญัติ สายงานหลักด้านต่างประเทศ มีบูรณาการการทำงานร่วมกับข้าราชการในสายงานสนับสนุน เช่นสายงานวิเคราะห์นโยบายและแผน เพื่อการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน และสามารถขับเคลื่อนบทบาทของฝ่ายนิติบัญญัติด้านประชาคมอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อที่รัฐสภาไทยมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ สมรรถนะ และทัศนคติที่เป็นบวกและพร้อมดำเนินการงานด้านประชาคมอาเซียน เพื่อให้รัฐสภาไทยเป็นที่ยอมรับในเวทีนานาชาติ

ทั้งนี้ โครงการได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ จำนวน ๖๐ คน ประกอบด้วย นิติกรและวิทยากรจากสำนักหลักด้านกระบวนการนิติบัญญัติ นักวิเทศสัมพันธ์ จากสำนักต่างประเทศ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน จากสำนักนโยบายและแผน นิติกร วิทยากร นักวิเทศสัมพันธ์ และนักวิเคราะห์นโยบายของสำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการที่ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา คณะกรรมการประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วยคณะอนุกรรมการแผนยุทธศาสตร์ด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา คณะอนุกรรมการบูรณาการแผนงานโครงการและงบประมาณด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา คณะอนุกรรมการบูรณาการฐานข้อมูลและเว็บไซต์ด้านประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา คณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูลความตกลง สนธิสัญญา กฎหมาย และกระทู้ถามด้านประชาคมอาเซียนของรัฐสภา และคณะอนุกรรมการจัดทำข้อมูลวิชาการด้านประชาคมอาเซียนของรัฐสภา

กำหนดภารกิจกรม

๑. ภาคบรรยาย ในวันที่ ๒๑-๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ อาคารรัฐสภา
  - หัวข้อ กิจการอาเซียนภายใต้คณะกรรมการการต่างประเทศ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดย นายกิตติ วะสีนนท์ รองประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ คนที่ ๑ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
  - หัวข้อ การดำเนินการร่วมกันของสำนักต่างประเทศกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน โดยที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ (นางละออ ภูธรใจ)
  - หัวข้อ การทูตรัฐสภา โดยรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นางสาวสุภาสินี ชมะสุนทร)
  - หัวข้อ การดำเนินการร่วมกันของสำนักต่างประเทศกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน โดยรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นางพรพิศ เพชรเจริญ)
  - หัวข้อ การเตรียมความพร้อมในการประชุมรัฐสภาอาเซียน โดย ผู้อำนวยการสำนักองค์การรัฐสภา ระหว่างประเทศ (นางสาวศิริวสา เทศถมทรัพย์)
  - หัวข้อ ทิศทางความร่วมมือของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน โดย ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียน (นายอาพล นันทขว้าง)
๒. ภาคระดมความคิดเห็น (Focus Group) ในเรื่องกรอบการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ทำประโยชน์กับภารกิจในวงงานรัฐสภา ณ โรงแรมในต่างจังหวัด ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐
  - การดำเนินการของคณะกรรมการเตรียมความพร้อมการประชุมสมัชชารัฐสภาอาเซียน ปี ๒๕๖๒
  - การดำเนินการของคณะกรรมการประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา
 โดยแบ่งกลุ่มเป็น ๖ กลุ่ม ตามภารกิจ (Tasks) และวาระของอาเซียน (ASEAN Agenda)

ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
 ผู้ประสานงานหลัก นายหริินทร์ สุตะบุตร นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
 ช่วยราชการตำแหน่งนักวิเทศสัมพันธ์

สรุปภาพรวมการบรรยายและการระดมความคิดเห็น

จุดเด่นของโครงการนี้ คือ ในภาคบรรยาย วันที่ ๒๑-๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียนฯ ได้รับความกรุณาจากสมาชิกสมานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และผู้บริหารระดับสูงหลายท่านมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) ในรูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ที่ฝังลึก (Tacit Knowledge: TK) ดังนี้

๑. ท่านกิตติ วะสีนนท์ รองประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ สนช. ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความคืบหน้าการดำเนินการกิจการอาเซียนภายใต้การติดตามของคณะกรรมการการต่างประเทศ สนช. กำลังติดตามและผลักดันประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางของอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมเป็นประธานอาเซียนในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ อาทิ ๑)การผลักดันให้มีศูนย์แพทยทหารของอาเซียน (ASEAN Centre of Military Medicine-ACMM) อย่างเป็นทางการในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันจัดตั้งขึ้นที่กรมการแพทย์ทหารบก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติการทางทหารร่วมกันของอาเซียน ๒)การผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์ไซเบอร์ของอาเซียน เพื่อความมั่นคงทางด้านไซเบอร์ ๓)การผลักดันให้มีการจัดตั้ง ASEAN Centre for Active Aging and Innovation เพื่อส่งเสริมการสูงอายุอย่างมีศักยภาพ ๔) พิจารณาแนวทางในการจัดตั้งศูนย์อาเซียนว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (ศูนย์ SDGs) ของอาเซียน โดยเห็นควรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นเจ้าภาพหลักเพื่อผลักดันและสานต่อการดำเนินงานในเรื่องนี้ ๕) พิจารณาแนวทางในการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมของอาเซียน (ASEAN Cultural

Center) ในประเทศไทย โดยเห็นควรให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นเจ้าภาพหลักเพื่อผลักดันและสานต่อการดำเนินงานในเรื่องนี้ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ พยายามผลักดันให้ศูนย์วัฒนธรรมของอาเซียนในประเทศไทยเป็นศูนย์วัฒนธรรมของอาเซียนของภูมิภาค โดยอยู่ระหว่างการหารือถึงความเป็นไปได้กับกระทรวงวัฒนธรรมต่อไป

นอกจากนี้ ยังติดตามการผลักดันให้มีร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศและการประชุมระหว่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. .... โดยที่ประเทศไทยมีศักยภาพและแนวนโยบายที่จะเป็นศูนย์กลางของที่ตั้งสำนักงานขององค์การระหว่างประเทศ การประชุมระหว่างประเทศ และกิจกรรมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก แต่ยังไม่มีความคืบหน้าที่จะเป็นกรอบในการให้ความคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศทั้งที่จะมาตั้งสำนักงานในประเทศไทยหรือมีสำนักงานในต่างประเทศและอาจเข้ามาดำเนินงานในประเทศไทย รวมทั้งการประชุมระหว่างประเทศในประเทศไทย โดยที่ผ่านมา จะต้องออกกฎหมายเฉพาะเป็นรายฉบับเพื่อคุ้มครองการดำเนินงานรวมทั้งการให้สิทธิและเอกสิทธิ์และความคุ้มกันสำหรับแต่ละองค์การระหว่างประเทศหรือการประชุมระหว่างประเทศแต่ละครั้ง ซึ่งมีกระบวนการที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน สมควรมีกฎหมายคุ้มครองการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศ และการประชุมระหว่างประเทศเพื่อเป็นกฎหมายรองรับการดำเนินการดังกล่าวเป็นการทั่วไป เช่นเดียวกับประเทศที่เป็นศูนย์กลางของที่ตั้งสำนักงานขององค์การระหว่างประเทศ การประชุมระหว่างประเทศ และกิจกรรมระหว่างประเทศ ในภูมิภาคอื่น ๆ อันจะก่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติตามพันธกรณี และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางของที่ตั้งสำนักงานและการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศและการประชุมระหว่างประเทศในประเทศไทย รวมทั้งการเสนอตัวเป็นที่ตั้งของสำนักงานขององค์การระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นใหม่หรือต้องการตั้งสำนักงานในภูมิภาคนี้ หรือเป็นเจ้าภาพการประชุมระหว่างประเทศและกิจกรรมระหว่างประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและบทบาทของประเทศไทยในวงการระหว่างประเทศ ความคืบหน้าในส่วนของร่างพระราชบัญญัติการกำหนดเอกสิทธิ์ความคุ้มกันให้กับองค์การระหว่างประเทศและการประชุมระหว่างประเทศมีความคืบหน้าไปอย่างมากโดยนายมีชัย ฤชุพันธ์ ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ให้แนวคิดว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ควรเป็นเพียงกรอบของการให้เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน โดยมีหลักการว่าถ้าหากเป็นกรณีขององค์การระหว่างประเทศให้ออกเป็นพระราชกฤษฎีกาให้สอดคล้องกับหนังสือสัญญาที่ได้ไปทำความตกลงมา แต่ถ้าเป็นเรื่องของการประชุมระหว่างประเทศที่เป็นภาครัฐที่เข้ามาจัดการประชุมในประเทศไทยให้ออกเป็นประกาศเพื่อความรวดเร็ว ส่วนการประชุมระหว่างประเทศที่เป็นภาคเอกชนอาจให้เพียงการดูแลและการอำนวยความสะดวกในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การตรวจลงตรา

ในส่วนของคณะอนุกรรมการศึกษาและติดตามความร่วมมือในกรอบอาเซียนและความร่วมมือในระดับภูมิภาค และคณะกรรมการต่างประเทศ ยังได้ติดตามการดำเนินการของหน่วยงานของไทยในการผลักดันบทบาทของไทยในกรอบการประชุมหรือความร่วมมือในกรอบอาเซียนและในกรอบระดับภูมิภาคอื่น ๆ อาทิ การติดตามความคืบหน้าในกรอบอาเซียน ; ASEAN, ASEAN Plus, Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), ASEAN Regional Forum (ARF), East Asia Summit

(EAS), Growth Triangles (:- IMT-GT) การติดตามความคืบหน้าในกรอบอนุภูมิภาคอื่น ๆ ; Greater Mekong Subregion (GMS), Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC), Asia Cooperation Dialogue (ACD) ฯลฯ และการติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภูมิภาค เช่น ASEAN-EU, Asia-Europe Meeting (ASEM), Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC), Trans-Pacific Partnership (TPP) เป็นต้น

๒. ทานที่ปรึกษาละออ ภูธรใจ ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานด้านประชาสัมพันธ์และต่างประเทศ โดยเน้นให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ทั้ง ๒ สำนักงานสามารถปฏิบัติงานร่วมกันด้านประชาคมอาเซียน โดยสรุปว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และศูนย์ประสานงานประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางการทำงานด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เพื่อหาแนวทางการทำงานร่วมกัน โดยมีการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมุมมองในการทำงานให้สอดคล้องกัน เนื่องจากแม้ว่าทั้งสองสำนักงานปฏิบัติงานด้านอาเซียนเหมือนกัน แต่มีมุมมองการทำงานที่แตกต่างกัน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จะไม่ได้มองเฉพาะการทำงานด้านต่างประเทศ แต่จะมองไปถึงเนื้อหาที่จะสนับสนุนการทำงานของสมาชิก รัฐสภา ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของยุทธศาสตร์อาเซียน กฎบัตรอาเซียน สามเสาหลักประชาคมอาเซียน หรือในเรื่องของกฎหมาย ส่วนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภานอกจากการทำงานด้านต่างประเทศแล้วก็ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของภาษา ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางภาษาของบุคลากร มีการจัดอบรมภาษาอังกฤษที่มีทั้งในระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง รวมทั้งข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาก็มีโอกาสได้ไปแลกเปลี่ยนและศึกษาดูงานต่างประเทศ เช่น ประเทศสิงคโปร์

ผลจากการดำเนินการร่วมกันในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัด รัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นแผนแม่บทในการขับเคลื่อนงานด้านประชาคมอาเซียนในบริบทของฝ่าย นิติบัญญัติ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม และมีการบูรณาการการจัดทำฐานข้อมูลด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา โดยได้ดำเนินการจัดทำเว็บไซต์ “ศูนย์ประชาคมอาเซียนของรัฐสภา” และร่วมกันและนำเข้าสู่ข้อมูล เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการตัดสินใจของสมาชิกรัฐสภาในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนตามพันธกรณีของไทยในฐานะรัฐสมาชิกอาเซียน รวมถึงมีการบูรณาการร่วมกันในเรื่องการฝึกอบรม โดยกำหนดให้ ข้าราชการของทั้งสองสำนักงานเป็นกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรมที่แต่ละสำนักงานจัดขึ้น เช่น โครงการอบรม กฎหมายระหว่างประเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ก็มีข้าราชการของสำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภาเข้ารับการอบรมด้วย

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จะเป็นการยกระดับการทำงานในเรื่องการวางแผนระบบการทำงานร่วมกัน และการสนับสนุนข้อมูลในการทำงานของสมาชิกรัฐสภาอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการร่วมกัน ๒ คณะ เพื่อกำหนดข้อมูลเพื่อลงเว็บไซต์ “ศูนย์ประชาคมอาเซียนของรัฐสภา” รวมทั้งในเรื่องการฝึกอบรมที่นอกจากการมีกลุ่มเป้าหมายในการจัดฝึกอบรมร่วมกันในประเทศอย่างเช่นในปีที่ผ่านมาแล้ว ก็อาจจะมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการจัดอบรมร่วมกันในต่างประเทศด้วย

๓. ท่านรองสุภาลีนิ ชมะสุนทร รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กำกับดูแลสำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียน ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการใช้การทูตรัฐสภามาช่วยในการปฏิบัติงานในวงงานรัฐสภาและในเวทีนานาชาติได้ โดยสรุปว่า รัฐสภาทั่วโลกมีหน้าที่ในด้านต่างประเทศในฐานะที่รัฐสภาเป็นหนึ่งในอำนาจอธิปไตยของรัฐและใช้การทูตรัฐสภา (parliamentary diplomacy) เป็นเครื่องมือในการทำหน้าที่ดังกล่าว และใช้ในการเสนอมิติรัฐสภา (parliamentary dimension) ในกิจการระหว่างประเทศ โดยรัฐสภามีหน้าที่นำเสนอมุมมองของรัฐสภาในกิจการระหว่างประเทศ แก้ไขปัญหาระหว่างประเทศตามอำนาจหน้าที่สากลของรัฐสภา กำกับดูแลและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลการตรากฎหมายและอนุมัติงบประมาณ เป็นปากเสียงของประชาชนในฐานะผู้แทนปวงชน และสร้างความเข้มแข็ง และความชอบธรรมให้กับระบอบประชาธิปไตยและระบบรัฐสภา โดยการทูตรัฐสภา มีคุณลักษณะที่ประกอบด้วยผู้เล่นหลากหลายและมีสภาพเป็นเครื่องระงับยับยั้ง (pluralistic and deterrent) ใช้ในการสร้างความเชื่อมั่นในเวทีนานาชาติ (confidence-building) ใช้ในการแก้ไขข้อขัดแย้ง และห้วงกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง (conflict resolution and conflict prevention) และส่งเสริมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (constructive engagement) โดยมีลักษณะเป็นการทูตเชิงป้องปราม (preventive diplomacy)

ปัจจุบันแนวทางการดำเนินการของรัฐสภาในด้านประชาคมอาเซียนเป็นความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ของอาเซียน (ASEAN Agenda) กับภารกิจงานที่จะดำเนินงานร่วมกับองค์กรเครือข่าย โดยเน้น

๑) นโยบายและยุทธศาสตร์ของเสาหลักประชาคมอาเซียน และปัญหาที่ท้าทายของอาเซียน โดยสร้างกรอบความร่วมมือในการหารือด้านนโยบายและยุทธศาสตร์และการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการและการวิจัยเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ซึ่งองค์กรเครือข่ายที่จะดำเนินการร่วมกัน ได้แก่ กรมอาเซียน ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

๒) การบูรณาการกฎหมายภายในและความเคลื่อนไหวของกฎหมายอาเซียน โดยมีกรอบความร่วมมือในการหารือด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ แลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการและการวิจัยเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากร โดยการจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งแต่ละฝ่ายจัดขึ้น ซึ่งองค์กรเครือข่ายที่จะดำเนินการร่วมกัน ได้แก่ กรมอาเซียน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

๓) อาเซียนกับเวทีระหว่างประเทศ โดยมีกรอบความร่วมมือในการหารือด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ สนับสนุนและส่งเสริมการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และการจัดการองค์ความรู้ร่วมกัน และสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากร โดยการจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งแต่ละฝ่ายจัดขึ้น ซึ่งองค์กรเครือข่ายที่จะดำเนินการร่วมกัน ได้แก่ กรมอาเซียน สถาบันพระปกเกล้า ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และสถาบันส่งเสริมรัฐสภาของกัมพูชา (Parliament Institution of Cambodia: PIC)

๔) อาเซียนกับการมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยมีกรอบความร่วมมือในการหารือด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ สนับสนุนและส่งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านวิชาการและการวิจัยเกี่ยวกับอาเซียนสู่ภาคประชาสังคมในประเทศไทย รวมทั้งสนับสนุนให้แต่ละฝ่ายเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงภาคประชาสังคมและภาคส่วนอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งองค์กรเครือข่ายที่จะดำเนินการร่วมกัน ได้แก่ กรมอาเซียน สถาบันพระปกเกล้า สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันส่งเสริมรัฐสภาของกัมพูชา (Parliament Institution of Cambodia: PIC)

๔. ท่านรองพรพิศ เพชรเจริญ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กำกับดูแลสำนักด้านต่างประเทศ

ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการร่วมกันด้านต่างประเทศของ ๒ สำนักงาน และการดำเนินการของศูนย์ประชาคมอาเซียนว่า วิสัยทัศน์ของหน่วยราชการสังกัดรัฐสภา ประกอบด้วย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คือ เป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง (High Performance Organization) เพื่อสนับสนุนบทบาทภารกิจของสถาบันนิติบัญญัติให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา คือ องค์กรที่เป็นเลิศในการส่งเสริม สนับสนุนงานฝ่ายนิติบัญญัติ โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของหน่วยราชการสังกัดรัฐสภา ประกอบด้วย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔) ดำเนินการพัฒนางานองค์กรให้ก้าวไปสู่การเป็น Digital Parliament & Smart Parliament, เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ, เสริมสร้างประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และยกระดับศักยภาพบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูง มีธรรมาภิบาลและความผาสุกในการปฏิบัติงาน ส่วนสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ดำเนินการบริหารจัดการองค์กรที่ดีและมีประสิทธิภาพ, พัฒนาความเป็นเลิศด้านกฎหมายและวิชาการ, พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้ก้าวหน้าและทันสมัย, การประชาสัมพันธ์และการสร้างภาพลักษณ์องค์กร, พัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความเป็นเลิศ และพัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

การดำเนินงานด้านอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นการดำเนินการของสำนักด้านต่างประเทศของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ร่วมกับสำนักศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักด้านต่างประเทศประกอบด้วย ๓ สำนัก ได้แก่ ๑. สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ดำเนินการจัดประชุมระหว่างประเทศ และการเดินทางไปประชุมระหว่างประเทศ ๒. สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดำเนินการแลกเปลี่ยนการเยือนกับรัฐสภาต่างประเทศ การจัดเลี้ยงรับรอง การจัดทำประเด็นสนทนาและข้อมูลประกอบ/ข่าวต่างประเทศ และการจัดอำนวยความสะดวก ณ ท่าอากาศยาน/จัดทำหนังสือเดินทางราชการ โดยมีกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทยกับรัฐสภาประเทศสมาชิกอาเซียน ประกอบไปด้วย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม บรูไน ลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเมียนมา ๓. สำนักภาษาต่างประเทศ ดำเนินการการล่าม และการแปล

สำหรับ ปี ๒๕๖๒ ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพจัดประชุมระหว่างประเทศ ดังนี้

๑. การประชุมสมัชชาใหญ่สหภาพลูกเสือรัฐสภาโลก (WSPU ครั้งที่ ๙) (๑๒-๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑)
๒. การประชุมคณะกรรมการว่าด้วยสังคมและวัฒนธรรมของสมัชชารัฐสภาเอเชีย (APA)
๓. การประชุม AIPA-ASEAN Interface ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๔ (ต้นมีนาคม ๒๕๖๒)
๔. การประชุมคณะกรรมการด้านการศึกษาคือหัวใจจริงของสมัชชารัฐสภาอาเซียน ว่าด้วยการปราบปรามภัยคุกคามจากยาเสพติด ครั้งที่ ๑๕ (AIFOCOM)
๕. การประชุมสมัชชาใหญ่รัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๔๐ (General Assembly)

ทั้งนี้ รัฐสภาไทยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกันภายใต้ความท้าทายของอาเซียน โดยมีการทำงานร่วมกันภายใต้ขอบเขตการดำเนินงานด้านต่างประเทศ มีการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และมีการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน

๕. ท่าน ผอ. ศิวรส เทศดมทรัพย์ ผู้อำนวยการสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ได้ให้ความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์การเตรียมความพร้อมการประชุมนานาชาติและการประชุมสมัชชารัฐสภาอาเซียนไว้โดยสรุปว่า สมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly : AIPA) ก่อตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๐ ชื่อเดิม องค์การรัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter - Parliamentary Organization : AIPO) จากนั้นเปลี่ยนมาเป็น AIPA (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือของรัฐสภาแห่งชาติในอาเซียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ประเทศสมาชิก ประกอบด้วยรัฐสภาแห่งชาติของประเทศจากสมาชิกอาเซียน ๑๐ ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ประเทศผู้สังเกตการณ์ของ AIPA ๑๑ ประเทศกับ ๑ องค์การ ได้แก่ ออสเตรเลีย เบลารุส แคนาดา จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ ปาปัว-นิวกินี รัสเซีย ตีมอร์เลสเต และสภายุโรป นอกจากนี้ยังมีประเทศที่แสดงความประสงค์จะสมัครเป็นประเทศผู้สังเกตการณ์ของ AIPA ได้แก่ ยูเครน จอร์เจีย และปากีสถาน อยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณา

การประชุมที่สำคัญในรอบของสมัชชารัฐสภาอาเซียน ประกอบด้วย

- การประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน (General Assembly)
- การประชุมระหว่างผู้นำอาเซียนกับคณะผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน (Meeting of the ASEAN Leaders with the AIPA Representatives During the ASEAN Summit)
- ประชุม AIPA Caucus
- การประชุมคณะกรรมการศึกษาข้อเท็จจริงของสมัชชารัฐสภาอาเซียนว่าด้วยการปราบปรามภัยคุกคามจากยาเสพติด (AIFOCOM)

การประชุมระหว่างผู้นำอาเซียนกับคณะผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๔ (Meeting of the ASEAN Leaders with the AIPA Representatives During the ASEAN Summit) เป็นการประชุมระหว่างผู้นำอาเซียนกับคณะผู้แทนสมัชชารัฐสภาอาเซียน ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๔ เป็นการประชุมระดับกลาง จัดขึ้นในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๔ มีผู้เข้าร่วมการประชุมประมาณ ๓๐ - ๔๐ คน ประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งในระดับประธานหรือรองประธานรัฐสภา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายและเลขานุการคณะ จำนวน ๑ คน ก่อนการประชุมจะมีขึ้นหนึ่งวัน จะมีการประชุมเตรียมการเพื่อร่วมกันรับรองกำหนดการประชุมและพิจารณาข่าวก้าวของประธาน AIPA สำหรับใช้ในการประชุมร่วมกับผู้นำอาเซียน ปี ๒๕๖๒ ประเทศไทยได้รับตำแหน่งสำคัญ คือ ๑) ประธานอาเซียน และ ๒) ประธาน AIPA

การประชุมคณะกรรมการศึกษาข้อเท็จจริงของสมัชชารัฐสภาอาเซียนว่าด้วยการปราบปรามภัยคุกคามจากยาเสพติด ครั้งที่ ๑๕ (The AIPA Fact-Finding Committee to Combat the Drug Menace: AIFOCOM) มีผู้เข้าร่วมการประชุมประมาณ ๕๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนรัฐสภาสมาชิก AIPA ประเทศละไม่เกิน ๓ คน เลขาธิการ AIPA แยกของประเทศเจ้าภาพ (ถ้ามี) เช่น สำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) เจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านยาเสพติด (ASOD) สำนักงานเลขาธิการอาเซียน โดยมีภารกิจ เช่น การต้อนรับคณะที่เข้าร่วมประชุม ณ สนามบิน, ประสานรถรับ-ส่ง ณ สนามบิน, ต้อนรับ ณ โรงแรมที่พัก, ลงทะเบียน, จัดอาหารค่ำให้คณะ ณ โรงแรมที่พัก การเยี่ยม

การวะ, พิธีเปิดการประชุม, การประชุม ช่วงที่ ๑, การประชุม ช่วงที่ ๒, งานเลี้ยงต้อนรับ และการประชุมช่วงที่ ๓, พิจารณาและรับรองข้อมติ, พิธีลงนามรับรองรายงานการประชุม, พิธีปิด , แลกของขวัญ, งานเลี้ยงอาหารค่ำ

สำหรับการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๔๐ เป็นการประชุมหลักของ AIPA จัดขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน เป็นการประชุมขนาดใหญ่ มีผู้เข้าร่วมการประชุมระดับสมาชิกรัฐสภาจากประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศที่เกี่ยวข้องประมาณ ๓๐๐ คน ประกอบด้วย ผู้แทนรัฐสภาประเทศสมาชิก AIPA ๑๐ ประเทศๆ ละ ๑๕ คน ผู้แทนรัฐสภาประเทศผู้สังเกตการณ์ AIPA ๑๑ ประเทศ และ ๑ องค์กร ประเทศละ ๒ คน คู่สมรสและผู้ติดตามของคณะผู้แทน และ แขกของประเทศเจ้าภาพ โดยประธานสนช. มีดำริด้วยว่าจะให้จัดการประชุมใหญ่สมัชชารัฐสภาอาเซียน ครั้งที่ ๔๐ ณ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจะได้ร่วมมือกับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในการเตรียมความพร้อมจัดการประชุมดังกล่าว ในขั้นนี้ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและคณะทำงานชุดต่างๆรองรับภารกิจด้านการจัดประชุมและสารัตถะ ด้านพิธีการรับรองพิธีเปิดและงานเลี้ยง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและเว็บไซต์การประชุม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรักษาความปลอดภัย ยานพาหนะและการรักษาพยาบาล ด้านการประสานงานทั่วไปและล่ามไว้แล้ว

๖. ผบ. อาพล นันทขว้าง ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียน ได้กล่าวถึงทิศทางกำเนินการตามคำรับรองตัวชี้วัดประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑และการทำงานร่วมกับเครือข่าย โดยสังเขปว่า **สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร** โดยสำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ดำเนินการด้านประชาคมอาเซียนในบริบทนิติบัญญัติ ครอบคลุมระบบงานด้านประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านโครงสร้างและระบบงาน ๒) ด้านยุทธศาสตร์ประชาคมอาเซียน ๓) ด้านเครือข่าย ๔) ด้านทรัพยากรมนุษย์ ส่วน**สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา** ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ประสานงานประชาคมอาเซียนเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เพื่อรับผิดชอบและให้บริการด้านประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา (ก.ร.) จึงได้มอบหมายสำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร บูรณาการแผนงาน/โครงการต่างๆ กับการดำเนินการด้านประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดยประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ตามคำสั่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ ๑๗๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงเป็นปีแรกที่สำนักงานศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และศูนย์ประสานงานประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางการทำงานด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาเพื่อหาแนวทางการทำงานร่วมกันในด้านที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ได้แก่ การจัดทำแผนด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา การสร้างเครือข่ายด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา การบูรณาการฐานข้อมูลด้านประชาคมอาเซียนของรัฐสภา การพัฒนาบุคลากรด้านประชาคมอาเซียนของรัฐสภา โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา และ

ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕ เพื่อใช้เป็นแผนแม่บทขององค์กรในการสนับสนุนงานและอำนวยความสะดวกการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ และได้ดำเนินการด้านประชาคมอาเซียนร่วมกันตามตัวชี้วัดต่าง ๆ ในด้านระดับความสำเร็จของการดำเนินการด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาในการบูรณาการการทำงานด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา และระดับความสำเร็จของการบูรณาการแผนงาน/โครงการด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา นอกจากนี้ยังมีการวัดระดับความสำเร็จของการพัฒนาฐานข้อมูลด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา และการนำไปใช้สนับสนุนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ และ ระดับความสำเร็จของการทำงานด้านประชาคมอาเซียนระหว่างส่วนราชการสังกัดรัฐสภา และองค์กรเครือข่าย รวมถึงตัวชี้วัดในด้านการพัฒนาบุคลากรด้านประชาคมอาเซียน ซึ่งในปี พ.ศ.๒๕๖๑ ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดในเรื่องดังกล่าวข้างต้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับกรอบแนวทางความร่วมมือที่จะดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ กับองค์กรเครือข่าย อาทิ

๑. สถาบันพระปกเกล้า ในการดำเนินงานการทูตรัฐสภา สร้างเครือข่ายด้านต่างประเทศ การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนทำให้วาทกรรมไปสู่การปฏิบัติ เป็นต้น

๒. คณะนิติศาสตร์ และศูนย์อาเซียน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในการสนับสนุนและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการและการวิจัยเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และสนับสนุนและส่งเสริมการเชื่อมโยงฐานข้อมูล และการจัดการองค์ความรู้ร่วมกัน เป็นต้น

๓. กรมอาเซียน ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการให้สถาบัน/องค์กรวิชาการของไทยกับอาเซียน เป็น Think Tank ป้อนข้อมูล การส่งเสริม “branding” ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network – AUN) ให้มีบทบาททางวิชาการของอาเซียนมากยิ่งขึ้น กำหนดนโยบายการดำเนินงานของไทยต่ออาเซียน ในการเสริมสร้างประชาคมอาเซียน เป็นต้น

๔. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ในการบูรณาการการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษา กับหน่วยงานด้านยุทธศาสตร์อาเซียนทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมให้เป็นไปลักษณะองค์กรรวมและการจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐสภาเพื่อเพื่ออนุวัติการกฎหมายภายใน เป็นต้น

นอกจากนี้ ในภาคระดมความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๒๓ - ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้มีการแบ่งกลุ่มการระดมสมอง (focus group) และมีผลการระดมสมอง โดยสังเขปดังนี้

แนวทางการพัฒนาบุคลากรและนำข้าราชการที่ได้รับการพัฒนาไปปฏิบัติงานในวงงานรัฐสภาและขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มผู้บริหารและผู้ขับเคลื่อนนโยบายในการสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์ของสามเสาหลักประชาคมอาเซียน

ส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานด้านนิติบัญญัติของทั้งสองสำนักงาน ทั้งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อสนับสนุนการทำงานให้แก่สมาชิกรัฐสภา และสร้างเสริมฐานข้อมูลที่ทันต่อสถานการณ์โลก ทั้งสองสำนักงานทำงานโดยมีตัวชี้วัดร่วมกัน มียุทธศาสตร์ร่วมกัน ๕ ปี บนฐานความคิดของการทำงานอาเซียนอย่างยั่งยืน โดยในปี ๒๕๖๑ จะมีการยกระดับการทำงานร่วมกันระหว่างสองสำนักงาน ให้เป็นเนื้อเดียวกันและผลักดันคุณภาพงานที่สูงขึ้น เพื่อให้รัฐสภาไทยดูแลงานในด้านอาเซียน และสนับสนุนให้เกิดมุมมองใหม่ในการดำเนินงานของ AIPA โดยจะต้องประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้สมาชิกรัฐสภาสนใจงานด้านต่างประเทศ และประเด็นอาเซียนให้มากขึ้น ควรส่งเสริมให้ทำบันทึกข้อตกลง MOU กับหน่วยงานภายนอก ในเรื่องของอาเซียน เพื่อทำงานร่วมกัน และผลักดันไปสู่การทำงานของ AIPA รวมถึงกระบวนการนิติบัญญัติให้มากขึ้น ทั้งนี้ สำนักงานควรพิจารณา เปิดกว้างให้ข้าราชการเสนอผลงานเกี่ยวกับอาเซียน ที่เกิดจากข้าราชการในแต่ละสำนักในการประเมินเลื่อนขั้นเงินเดือน เลื่อนระดับและตำแหน่งได้

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มสำนักด้านการบริการวิชาการและการจัดทำข้อมูลทางวิชาการ

สร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านอาเซียน ซึ่งต้องมีลักษณะ เช่น ๑. สามารถคิด วิเคราะห์ ให้ความเห็นประเด็นต่างในด้านอาเซียนได้ ๒. มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับด้านประชาคมอาเซียน ๓. มีบุคลากรเฉพาะทางที่มีความรู้ในด้าน ๓ เสาหลักของประชาคมอาเซียน โดยใช้วิธีการในการสรรหาจากนักเรียนทุน ก.พ. หรือกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนา

บุคลากรจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง สำหรับการเอื้อในการดำเนินการ ควรมีการจัดทำ Application ประกอบด้วย Digital Parliament และ Innovation พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ให้ก้าวหน้าทันสมัย เช่น การพัฒนาเว็บไซต์ Asean Law ที่เชื่อถือได้ จัดทำการนำเสนอในรูปแบบ Info graphic เพื่อการศึกษา งานด้านวิชาการ (มุ่งเน้น ๓ เสาหลัก) ส่วนข้อมูลและเอกสารวิชาการ ให้มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานที่มีมาตรฐานเชิงปริมาณและคุณภาพ และข้อมูลเชิงลึกในระดับการวิจัย ในเชิงปริมาณและคุณภาพ และมีการส่งมอบงานวิชาการ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ และป้องกันผลประโยชน์ของประเทศชาติ โดยประชาสัมพันธ์ผ่านทาง เว็บไซต์ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต และการส่งมอบงานให้แก่ผู้รับบริการ (สมาชิกรัฐสภา) ในรูปแบบของเอกสารประกอบการประชุม ส่งมอบโดยตรง หรือผ่านทางห้องสมุด

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มสำนักด้านต่างประเทศและภารกิจอาเซียนกับเวทีระหว่างประเทศ

โดยเหตุที่สำนักด้านต่างประเทศมีหน้าที่จัดทำสารัตถะสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกรัฐสภา เพื่อความถูกต้องในการประชุม จัดทำข้อมูลทั่วไปเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสมาชิกรัฐสภา และเผยแพร่การประชุมรัฐสภา ผ่านทาง Application แต่ปัญหาที่พบ คือ การประชาสัมพันธ์พื้นฐานของรัฐสภาไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ทักษะด้านภาษาอังกฤษของข้าราชการ การหาประเด็นเพื่อการรองรับการปฏิบัติงานและการประชุม การมีปัญหาด้านทัศนคติและกรอบความคิด Mind set และการที่ข้าราชการที่ผ่านการฝึกอบรมไม่สามารถใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น สิ่งที่จะสามารถเพิ่มศักยภาพของข้าราชการได้ ได้แก่ การเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน อาทิ เจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์โดยตรง และโดยอ้อมด้านกฎหมาย เทคโนโลยี ภาษา มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ควรจัดทำวารสารที่เป็นสื่อกลางของทั้งสองสำนักงาน ในรูปแบบเว็บไซต์ Application และ E-book

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มสำนักด้านการประชาสัมพันธ์เผยแพร่และวาระด้านพลเมืองอาเซียน

ส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายระดับเจ้าหน้าที่ในเวทีระหว่างประเทศ สนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการเกี่ยวกับประเด็น ๓ เสาหลักของประชาคมอาเซียน เพื่อใช้ในการสัมมนา และเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรเพื่อรองรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่ พัฒนาตนเองเพื่อสร้างความเชี่ยวชาญ และต่อยอดการวิจัย เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับแก่สมาชิกรัฐสภา และปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ตามข้อบังคับการประชุมในบริบทที่เป็นสากล

กลุ่มที่ ๕ กลุ่มสำนักด้านกฎหมายและวาระด้านการบูรณาการกฎหมาย

สนับสนุนบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านต่างประเทศและอาเซียนของรัฐสภา ให้มีการสร้างทีมงานเครือข่ายเพื่อการติดต่อประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้บุคลากรที่ปฏิบัติราชการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ และอาเซียน ได้รับการพัฒนา สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเฉพาะทาง (Specialization) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางให้ได้รับติดต่อกับหน้าที่ที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของตน และให้เข้ารับการอบรมเฉพาะทาง เช่น ส่งเสริมให้นิติกร ได้รับการอบรมกฎหมายเฉพาะเรื่อง เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังควรจัดทำบัญชีบุคลากรโดยระบุความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยการระบุวุฒิการศึกษา และ ประวัติการฝึกอบรม

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มสำนักด้านกระบวนการนิติบัญญัติและวาระปัญหาท้าทายอาเซียน

แนวทางการนำบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาไปปฏิบัติภารกิจในกระบวนการนิติบัญญัติ คือการให้ ตรวจสอบกฎหมายที่สอดคล้องกับปัญหาท้าทายอาเซียน หรือวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกับความตกลงหรือ พันธกรณีระหว่างประเทศ และตรวจสอบตามกระบวนการที่รัฐธรรมนูญกำหนด มีการเสนอความคิดเห็นและ แนวทางการดำเนินการ และตรวจสอบรูปแบบการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและปัญหา ท้าทายอาเซียน

ประเด็นที่เป็นวาระอาเซียน (ASEAN Agenda) ได้แก่ ประเด็นด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ ๓ เสาหลักประชาคมอาเซียน ประเด็นด้านการบูรณาการกฎหมาย ประเด็นด้านพลเมืองอาเซียนและประเด็น ปัญหาท้าทายอาเซียนตามแนวทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งแต่ละกลุ่มได้เสนอประเด็นหัวข้อสำคัญที่ควรเสนอพิจารณาในการประชุมสมัชชารัฐสภาอาเซียนใน ปี ๒๕๖๒ เช่น

๑. สังคมผู้สูงอายุที่ประชาคมอาเซียนต้องเผชิญในอนาคตข้างหน้า
๒. การจัดทำกฎหมายร่วมกันของกลุ่มประชาคมอาเซียน Legal Harmonization ในรูปแบบ E-Commerce ซึ่งในปัจจุบันเติบโตเป็นอย่างมากในยุคโลกาภิวัตน์
๓. ประเด็นและข้อเสนอแนะ ทั้ง ๓ เสาหลักประชาคมอาเซียน
  - **ด้านการเมืองและความมั่นคง** เช่น Human Right, การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างผิดกฎหมาย, การส่งผู้ร้ายข้ามแดน, ปัญหายาเสพติด
  - **ด้านเศรษฐกิจ** เช่น การโจรกรรมทางไซเบอร์ เช่น bit coin, การส่งสินค้าข้ามพรมแดน ,การเคลื่อนย้าย ตลาดแรงงาน, ปัญหาลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา
  - **ด้านสังคมและวัฒนธรรม** เช่น ปัญหาความหลากหลายทางเพศ ,โรคติดต่อข้ามแดน ,ปัญหา สังคมและความเท่าเทียม
๔. การแลกเปลี่ยนข้อมูลการทำงานร่วมกันในบริบทของรัฐสภาอาเซียน การตกลงพันธกรณีต่าง ๆ รวมทั้งการสานสัมพันธ์ในภูมิภาคอาเซียน
๕. การส่งเสริมความเป็นพลเมืองอาเซียนอย่างยั่งยืน ในด้านคุณภาพชีวิต

ผลการประเมินในภาพรวม

จากแบบประเมินโครงการ โครงการได้รับการประเมินความพึงพอใจด้านเนื้อหาของโครงการ ด้าน วิทยากร ด้านเอกสาร ด้านระยะเวลาและ สถานที่จัด และด้านการบริหารจัดการโครงการ อยู่ในระดับมาก และมากที่สุด และได้รับความเห็นจากผู้เข้าร่วมโครงการว่าคุ้มค่าที่จัดและเป็นประโยชน์กับการปฏิบัติงาน ต่อไป ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมมีความรู้เพิ่มขึ้นวัดจากการทำบททดสอบก่อนและหลังการอบรม (Pre and Post Test)